

Sygn. akt: **D 3/2017**

ORZECZENIE

Dnia (...) roku

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
w składzie:

Przewodniczący: Radca Prawny **Zofia Filipek-Kraczek**

Sędziowie: Radca Prawny **Olimpia Marcewicz**
Radca Prawny **Tomasz Marzec**

Protokolant: Ewa Kołtuniak

w obecności **Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie**
radcy prawnego **Patrycji Kozłowskiej-Kalisz**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu (...) r.,

sprawy radcy prawnego (...), urodzonej dnia (...)r. w (...), córki (...) i (...)

obwinionej o to, że:

w dniu (...)r. w Urzędzie (...) wypowiedziała pod adresem (...) – Skarbnika (...) słowa naruszające godność i dobre imię twierdząc, że ta jest „złodziejem”

- tj. o czyn wypełniający znamiona przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 3, art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r.)

I. uznaje obwinioną radcę prawną (...) za winną tego, że w dniu (...)r. w Urzędzie (...) wypowiedziała pod adresem (...) – Skarbnika (...) słowa naruszające godność i dobre imię, twierdząc, że ta jest „złodziejem”,

- tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn.zm.) oraz w zw. z art. 6 ust. 1 i 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.);

i za to na podstawie art. 65 ust. 1 punkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2016r. poz. 233 z późn. zm.) wymierza karę upomnienia;

II. na podstawie art. 65 ust.2e ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn.zm.) zobowiązuje Obwinioną radcę prawną (...) do pisemnego przeproszenia pokrzywdzonej (...) - w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia;

III. na podstawie art.70⁶ ust.2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 233, z późn.zm.) zasądza od obwinionego radcy prawnego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1285,07zł (słownie: jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt pięć) zł.

Przewodniczący
Zofia Filipek-Kraczek

Członkowie
Olimpia Marcewicz   Tomasz Marzec

UZASADNIENIE

W dniu (...) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęła skarga (...), skarbnika w Urzędzie (...), w której Skarżąca wskazała, że radca prawna (...), zatrudniona w Urzędzie (...), dopuściła się naruszenia norm zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego. Otóż w dniu (...)r. podczas rozmowy ze Skarżącą, która odbyła się w obecności pracownika Urzędu (...), podniesionym głosem wypowiedziała słowa: *jak można być takim złodziejem, że samej sobie przyznać wynagrodzenie i samej sobie je wypłacić.*

W odpowiedzi na skargę Obwiniona podniosła, że wiosną (...)r. w Urzędzie (...) miała miejsce kontrola Regionalnej Izby Obrachunkowej w wyniku której stwierdzono m.in. że (...) pobrała zawyżone wynagrodzenie zasadnicze. Obwiniona stwierdziła, że była zbulwersowana postępowaniem Skarżącej, która jako skarbnik była odpowiedzialna za weryfikację wynagrodzeń wypłacanych pracownikom.

Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, postanowieniem z dnia (...)r., sygn. akt RD (...), wszczął dochodzenie o przewinienie dyscyplinarne. W toku dochodzenia przesłuchano świadka (...), Sekretarza (...), który stwierdził, że był obecny w pokoju, w którym radca prawny (...) podniesionym głosem powiedziała do (...), że „ukradła pieniądze, że jest złodziejką”. W zeznaniach złożonych przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym w dniu (...)r. (...) potwierdziła, że Obwiniona podniesionym głosem wypowiedziała wobec niej słowa: *jak można być takim złodziejem, że samej sobie przyznać wynagrodzenie i samej sobie je wypłacić* oraz że nawala ją złodziejem nawiązując do wyników kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej z (...)r. (...) zeznała, że jest prowadzone przeciwko niej postępowanie karne, wszczęte z wniosku Wójta (...), ale chodzi o inne sprawy, niż pobranie zawyżonego wynagrodzenia. W piśmie z dnia (...)r. Prokuratura Okręgowa w (...) poinformowała Rzecznika Dyscyplinarnego, że nadzoruje postępowanie prowadzone przeciwko (...) o czyn z art. 231 §1 k.k. (sygn akt: (...)).

Składając w dniu (...)r. wyjaśnienia, Obwiniona nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego. Przyznała zarazem, że była wzburzona i zdenerwowana wynikami kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej, w szczególności tym, że (...), pełniąc funkcję skarbnika pobierała zawyżone wynagrodzenie, do którego nie miała podstawy prawnej. Wyjaśniła, że nie powiedziała wprost, że (...) jest złodziejem tylko, że to jest coś w rodzaju kradzieży. Dodała, że była wzburzona i zbulwersowana tym, jak skarbnik swoim postępowaniem mógł doprowadzić do tego, że wypłacił sobie nienależne pieniądze tytułem wynagrodzenia. Obwiniona stwierdziła, że będąc wzburzona pozwoliła sobie na „tego rodzaju uwagę”.

Po rozważeniu wszystkich zebranych dowodów Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, postanowieniem z dnia (...)r. przedstawił radcy prawnemu (...) zarzut popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w dniu (...)r. w Urzędzie (...) wypowiedziała pod adresem (...) – Skarbnika (...) słowa naruszające godność i dobre imię twierdząc, że ta jest „złodziejem”, które zostało zakwalifikowane jako czyn wypełniający znamiona przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 3, art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r.). Postanowienie ogłoszono w dniu (...)r.

Przyjmując, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje na popełnienie przez Obwinioną zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego, Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie postanowieniem nr RD (...) z dnia (...)r. zamknął dochodzenie przeciwko radcy prawnemu (...) oraz skierował do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w dniu (...)r. wniosek o jej ukaranie.

W uzasadnieniu Rzecznik Dyscyplinarny stwierdził, że z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, iż radca prawny (...) wypowiedziała pod adresem (...) słowa o charakterze znieważającym i zniesławiającym, naruszającym jej godność i dobre imię, twierdząc, że ta jest „złodziejem” oraz że ocena takiego zachowania radcy prawnego musi być negatywna w kontekście zasad etyki zawodowej, w szczególności w świetle art. 11 oraz art. 38 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Na rozprawie w dniu (...)r. Rzecznik Dyscyplinarny podtrzymał wniosek o ukaranie i wniósł o wymierzenie kary upomnienia, zaś Pełnomocnik Pokrzywdzonej przyłączył się do wniosku Rzecznika, a ponadto w związku ze szczególnym rodzajem deliktu wniósł o nakazanie obwinionej przeproszenie pokrzywdzonej na piśmie, stosowanie do przepisów kodeksu postępowania karnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie ustalili następujący stan faktyczny:

(...) od (...)r. pełni funkcję skarbnika w Gminie (...), zaś radca prawny (...) jest zatrudniona w urzędzie tej gminy. Wzajemne relacje pomiędzy Skarżącą i Obwinioną były i pozostają napięte (dowód: zeznania świadka (...), zeznania świadka (...)). W dniach (...)r. do (...)r. w Urzędzie (...) została przeprowadzona kontrola gospodarki finansowej przez Regionalną Izbę Obrachunkową, w wyniku której ustalono, że (...) będąca skarbnikiem, w okresie od dnia (...)r. do dnia (...)r. pobrała wynagrodzenie w zawyżonej wysokości. W dniu (...)r. w Urzędzie (...), (...), prowadząc rozmowę z (...), wypowiedziała słowa, z których wynikało, że (...) jest złodziejem (dowód: zeznania świadka (...), zeznania świadka (...), wyjaśnienia Obwinionej). Na podstawie zawiadomienia złożonego przez Wójta Gminy (...) toczy się postępowanie karne o czyn z art. 231 §1 k.k. przeciwko (...) (dowód: pismo Prokuratury Okręgowej w (...) z dnia (...)r.). (...) do dnia (...)r. nie była prawomocnie skazana za jakiegokolwiek przestępstwo (dowód: zapytanie o udzielenie informacji o osobie).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o następujące dowody: zeznania świadków – (...), (...), wyjaśnienia Obwinionej (...), dokumenty – protokół kontroli kompleksowej gospodarki finansowej gminy (...) (...), pismo Prokuratury Okręgowej w (...) z dnia (...)r., zapytanie o udzielenie informacji o osobie.

Obwiniona radca prawny (...) nie przyznała się do zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego, lecz zarazem przyznała, że nie powiedziała „wprost, że (...) jest

złodziejem tylko, że to jest coś w rodzaju kradzieży”. Dodała, że była wzburzona i zbulwersowana tym, jak skarbnik swoim postępowaniem mógł doprowadzić do tego, że wypłacił sobie nienależne pieniądze tytułem wynagrodzenia. Obwiniona stwierdziła, że będąc wzburzona pozwoliła sobie na „tego rodzaju uwagę”.

Mając na uwadze powyższe Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Po zapoznaniu się z całokształtem zgromadzonego materiału faktycznego i dowodowego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (dalej w skrócie: ‘Okręgowy Sąd Dyscyplinarny’) uznał, że zarzuty sformułowane wobec radcy prawnego (...) we wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego pozostają uzasadnione i znajdują oparcie w przedstawionych w sprawie faktach i dowodach.

Jednocześnie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zauważył, że zachowanie radcy prawnego (...) nie może zostać zakwalifikowane, jako czyn wypełniający znamiona przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 3, art. 38 ust. 1 i 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r.), ponieważ zachowanie radcy prawnego (...) objęte skargą miało miejsce w dniu (...)r., a zatem jeszcze przed wejściem w życie powołanych w kwalifikacji prawnej przepisów. W konsekwencji, uprzedziwszy na rozprawie w dniu (...)r. o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał obwinioną radcę prawną (...) za winną tego, że w dniu (...)r. w Urzędzie (...) wypowiedziała pod adresem (...) – Skarbnika (...) słowa naruszające godność i dobre imię, twierdząc, że ta jest „złodziejem”, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn.zm.) oraz w zw. z art. 6 ust. 1 i 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010r.).

W myśl art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (dalej w skrócie: ‘u.r.p.’) radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą. Podobnie art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowi, że radca prawny korzystając przy wykonywaniu zawodu z wolności słowa i pisma, nie może przekraczać granic określonych przepisami prawa i rzeczową potrzebą. W doktrynie i judykaturze przyjmuje się, że wykonując czynności zawodowe radca prawny może w sposób swobodny dobierać treść i formę wypowiedzi, byleby nie przekraczać granic wyznaczonych w powołanych wcześniej przepisach. Tym samym wypowiedzi radcy prawnego nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej, pod warunkiem, że pozostają w granicach prawa i rzeczowej potrzeby ocenianej w kontekście całokształtu sprawy, w której czynność ta była podejmowana. *A contrario* radca prawny nadużywa przyznanej mu ustawowo wolności słowa i pisma, jeżeli posługuje się sformułowaniami, które wykraczają poza granice określone przepisami prawa i rzeczową potrzebą. Na tle art. 11 u.r.p. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zaprezentował stanowisko, że przesłanki przekroczenia granic „rzeczowej potrzeby” nie można - co do zasady - oceniać *in abstracto*, bez odniesienia do realiów konkretnej sprawy. Powszechnie w judykaturze podkreśla się także, że forma wypowiedzi nie może być drastyczna (wyrok SN z 20.04.2006 IV CSK 2/06), a powaga zawodu wymaga, aby przy wykonywaniu obowiązków zawodowych zachować jak najdalej idącą powściągliwość i umiar w wypowiedziach i zachowaniu, (orzeczenie WKD z dnia 23 lutego 1974r., sygn. akt WKD 3/74).

Odnosząc powyższe do ustalonego stanu faktycznego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ocenił, że dbałość o interes klienta nie wymagała posługiwania się przez Obwinioną określeniem

„złodziej” w stosunku do (...) po tym, gdy zapoznała się z wynikami kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej oraz w sytuacji gdy (...) nie była skazana prawomocnie za jakiegokolwiek przestępstwo, w szczególności związane z wynikami kontroli RIO. Z ustalonego stanu faktycznego wynika w sposób niewątpliwy, że radca prawny (...), używając w odniesieniu do (...) określenia złodziej, wypowiedziała pod jej adresem słowa o charakterze znieważającym i zniesławiającym oraz naruszające godność i dobre imię, nie mając jakichkolwiek informacji, aby (...) nie była prawomocnie skazana za jakiegokolwiek przestępstwo. Słowa te wypowiedziała w obecności (...).

Działalność radcy prawnego powinna charakteryzować: rzeczowość, umiar i takt wypowiedzi. Radca prawny (...) sama przyznała składając wyjaśnienia, że była wzburzona i zbulwersowana zachowaniem (...) i że w efekcie „pozwoliła sobie” na uwagę związaną z wynikami kontroli finansowej. Nie przyznała, co prawda że posłużyła się określeniem „złodziej”, jednak takim twierdzeniu, w świetle pozostałego materiału dowodowego, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie dał wiary. Wypowiedź radcy prawnego (...) niewątpliwie wykroczyła poza granice określone prawem oraz granice wyznaczone przez godność zawodu. W okolicznościach niniejszej sprawy nie można się dopatrzeć jakiegokolwiek okoliczności pozwalającej na przyjęcie, że radca prawny (...) działała w granicach rzeczowej potrzeby związanej z wykonywaniem obowiązków radcy prawnego.

Wymierzając Obwinionej karę nagany Okręgowy Sąd Dyscyplinarny miał na względzie, że kara upomnienia należy do najłagodniejszych kar dyscyplinarnych określonych w art. 65 ust. 1 u.r.p., a zatem powinna być stosowana z rozwagą i przy lżejszych przewinieniach dyscyplinarnych, zarówno pod względem przedmiotowym, jak i podmiotowym. Do takiej kategorii trzeba zaliczyć czyn, którego dopuściła się radca prawny (...). Jednocześnie dla miarkowania kary istotne znaczenie ma fakt, że takiej kary domagała się sama Pokrzywdzona. Ponadto miarkując karę Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wziął pod uwagę, że sformułowanie, które przekraczało granice wolności słowa zostało użyte w trakcie ustnej polemiki (a nie zostało zawarte w wypowiedzi pisemnej), a Obwiniona działała w stanie wzburzenia, co utrudniało (choć nie uniemożliwiało) zachowanie umiaru i należytej powściągliwości. W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego wymierzona kara nagany wraz z orzeczonym obowiązkiem przeproszenia jest karą adekwatną do popełnionego czynu, jego skutków oraz okoliczności popełnienia oraz powinna przyczynić się do zapobieżenia popełnieniu przez obwinionego radcę prawnego podobnych czynów w przyszłości. Ponadto odpowiada interesowi samorządu radców prawnych, a jednocześnie stanowi realne zadośćuczynienie naruszonemu poczuciu zaufania do zawodu radcy prawnego.

W zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie obciążenia kosztami postępowania dyscyplinarnego Sąd wziął pod uwagę koszty związane z posiedzeniami Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, koszty stawiennictwa świadka oraz koszty doręczeń pism w rozpoznawanej sprawie - w łącznej wysokości 1.285,07zł.

Mając na uwadze powyższe Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak na wstępie.

POUCZENIE:

Na podstawie art. 70⁴ ust. 4 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1840) od niniejszego orzeczenia stronom oraz Ministrowi Sprawiedliwości przysługuje odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie za pośrednictwem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie w terminie czternastu dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący

Sędziowie:

Zofia Filipek-Kraczek

Olimpia Marcewicz

Tomasz Marzec